

О.О. ЗАМУЛА, канд. техн. наук, доц., НТУ «ХП»,
О.В. ЗАМУЛА, асистент, НТУ «ХП»

СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ПРИЙОМІВ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

В статье исследуется понятие "технология управления затратами" на уровне промышленного предприятия и анализируются современные приемы, призванные значительно повысить производительность операционной деятельности, а, следовательно, улучшить финансовое состояние субъектов хозяйствования.

In the article the notion «cost management technology» on enterprise level is investigated. The modern methods for productivity increasing of operating activities and enterprises financial condition improving, as a result, are analyzed.

Ключові слова: управління витратами, інформаційні технології, конкурентоспроможність, сучасні управлінські технології.

Вступ. Господарська діяльність комерційної організації як будь-якої соціально-економічної системи пов'язана зі споживанням ресурсів. До таких ресурсів відносяться матеріальні, фінансові, трудові та нематеріальні. Завданням кожної подібної системи є отримання максимального доходу за мінімальних витрат. Отже, в глобалізованому ринковому середовищі для успішного функціонування будь-якого підприємства необхідно ефективно використовувати ресурси, виготовляти конкурентоспроможну продукцію, що вимагає впровадження сучасних технологій управління витратами в цілях зменшення собівартості продуктів та послуг. Тому першочерговим завданням менеджменту організації є дослідження формування витрат підприємства та вибір оптимальної технології управління ними.

Постановка проблеми. Управлінню витратами присвячено багато робіт, зокрема [1-6]. Але у цих роботах недостатньо уваги приділяється поняттю технологія управління витратами як ключового елементу системи управління підприємствами. Тому необхідно сформулювати комплексний підхід до цієї проблеми.

Поняття технології управління витратами перш за все ґрунтується на визначенні терміну «технологія». Будь-яка технологія – це сукупність знань та відомостей про послідовність окремих виробничих процесів і операцій або ж сукупність способів переробки, обробки, виготовлення чогось [7]. В такому

разі технологія управління витратами повинна містити знання та відомості про послідовність процесів отримання, зберігання, обробки матеріальних та інформаційних ресурсів, а також залучення, розподілу й використання фінансових та трудових ресурсів.

Як один з основних елементів системи управління, ефективна технологія управління повинна забезпечувати:

по-перше, ефективне використання ресурсу. Серед елементів системи управління витратами саме технологія займає центральне місце, тому що від обраної технології залежить рівень та структура витрат, як предмет управління, рівень професійної підготовки відповідальних осіб чи підрозділів, тобто суб'єктів управління, як здатність засвоїти та застосувати на практиці технологічні знання, а також технологічне оснащення, покликане бути знаряддям праці, що відповідає рівню науково-технічного розвитку суспільства..

по-друге, циклічність процесу споживання ресурсів для постійного відтворення виробництва, кожен цикл повинен поділятися на процеси, а процеси, в свою чергу – на етапи, процедури, стадії, операції, прийоми. Циклічність в управлінні витратами здійснюється шляхом координації всіх функцій менеджменту [8, с.27]. При цьому формуються як елементи організаційної структури підприємств, покликані координувати діяльність всіх її елементів по забезпеченню ефективного використання ресурсів, так і сама структура витрат підприємства (рис. 1).

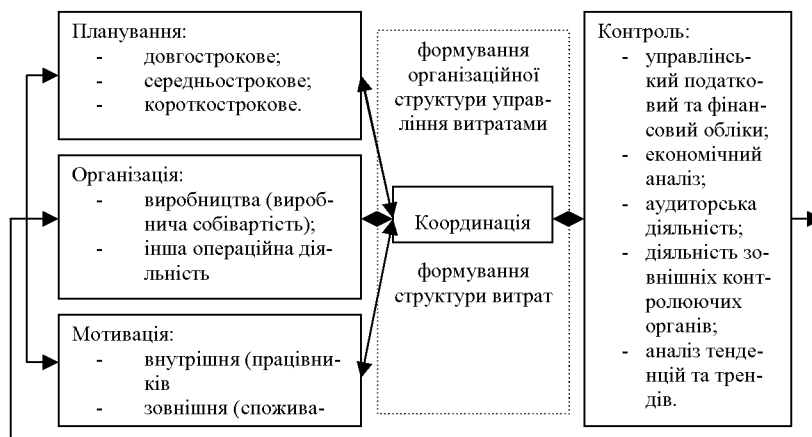

Рис. 1. Взаємозв'язок функцій управління витратами

по-третє, органічно поєднувати операційну діяльність з інвестиційною, що повинно позитивно позначатися на фінансовому стані підприємства, тоб-

то забезпечувати рентабельність виробництва одночасно з додержанням норм фінансової стійкості підприємства (рис. 2);

по-четверте, відповідати всім властивостям сучасних інформаційних технологій. Інформаційна технологія – це цілеспрямована організована сукупність інформаційних процесів з використанням засобів обчислювальної техніки, що забезпечують високу швидкість обробки даних, швидкий пошук інформації, розосередження даних, доступ до джерел інформації незалежно від місця їх розташування. Також важливим моментом у реалізації ефективних технологій є відповідність предметів праці, засобів праці та робочої сили [9].

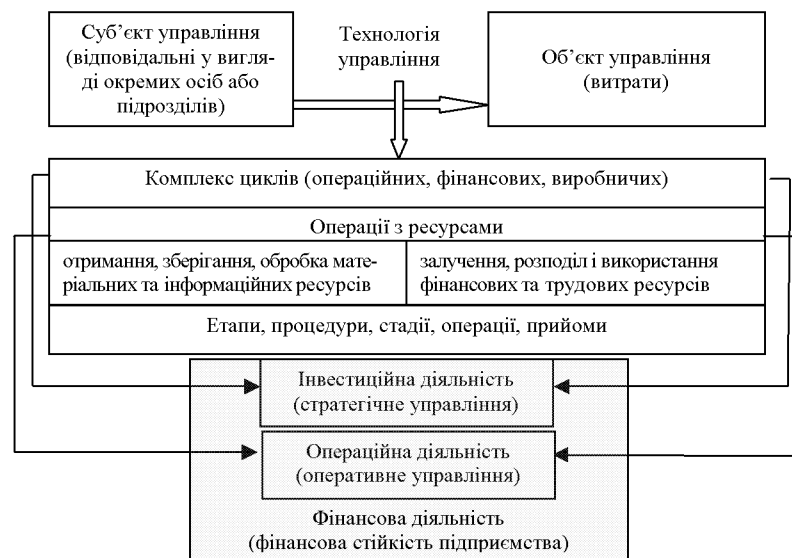

Рис. 2. Технологія управління витратами

В умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій існує величезний резерв росту ефективності соціально-економічних систем. Ці технології покликані прискорювати і покращувати протікання процесів використання ресурсів у виробничій діяльності підприємств.

Сьогодні операційна діяльність підприємств значно ускладнюється, що пов'язано із загостренням конкурентної боротьби, впливом фінансово-економічних та банківських криз, постійною зміною виробничих технологій. Тому для успішного їх функціонування найбільш ефективним способом є зниження операційних витрат без зниження якості продукції. За останнє десятиліття виникло декілька прийомів, використовуючи які в управлінських технологіях, можна значно підвищити продуктивність операційної діяльності підприємств, а саме аутсорсинг, аутстафінг та фріланс.

Замкнуті підприємства (інсорсингові) переповнені великою кількістю бізнес-процесів, які приймають форму елементів організаційної структури зі значною кількістю зв'язків та роздутим штатом працівників, що у більшості випадків призводить до втрати конкурентоспроможності кінцевого продукту.

На сьогодні існує ряд сучасних технологічних прийомів, покликаних вирішити вище згадані проблеми.

По-перше, це аутсорсинг – цілеспрямоване виділення деяких бізнес-процесів (чи навіть систем) та делегування їх реалізації другим виконавцям. При цьому за межі підприємства виводиться не конкретний персонал, а визначена функція, тобто фірма-замовник звертається до послуг співробітників іншої компанії. Головними експортерами аутсорсингових послуг сьогодні є Індія та Китай. Україна теж активно розвивається в цьому напрямку, адже у 2006 р. Київ увійшов в ТОП-50 аутсорсингових міст світу. ІТ-аутсорсинг займає значну частку вітчизняного ринку з розроблення програмного забезпечення, що у грошовому вираженні сягає 158 млн. грн. [10].

По-друге, це аутстафінг (Outstaffing) або лізинг персоналу – процедура виведення персоналу за штат, за якою робітники офіційно є співробітниками компанії-лізингодавця, а у роботодавця працюють по договору здійснення послуг чи надання персоналу. Аутстафінг персоналу в даний час не дуже розвинений в Україні, і його термінологія поки що не усталена, тому на практиці може застосовуватися кілька назв цього процесу, у той час як у США й Західній Європі аутсорсинг (аутстафінг) персоналу відноситься до числа напрямків, які досить швидко розвиваються, що приносить аутсорсинговим компаніям дохід понад \$60 млрд. у рік [11].

По-третє, це фріланс (Free-lance), що в перекладі з англійської означає «вільний художник». Та віднедавна цей термін відносять до будь-яких професіоналів, які працюють дистанційно. Близько 20 млн. американців та 4 млн. жителів Західної Європи працюють, не виходячи з дому, за власним комп'ютером. В Україні цей напрямок лише починає розвиватися. Тим не менш, наша держава має потужний людський потенціал, достатній для заповнення цієї ринкової ніші. А широке впровадження новітніх технологій може значно скоротити витрати операційної діяльності вітчизняних підприємств [12].

Висновки. Успішне функціонування будь-якого підприємства ґрунтується на ефективному використанні ресурсів, що пов'язано з вибором оптимальної технології управління ними. Технологія управління витратами містить знання та відомості про послідовність процесів отримання, зберігання, обробки матеріальних та інформаційних ресурсів, а також залучення, розподілу й використання фінансових та трудових ресурсів. Сьогодні існує декілька сучасних прийомів в управлінських технологіях, а саме аутсорсинг, аутстафінг та фріланс, використовуючи які можна значно скоротити витрати операційної діяльності вітчизняних підприємств, а, отже, покращити їх фінансовий стан.

Список літератури: 1. *Меренкова Л.О.* Управління витратами підприємства в ринковій економіці. Автореф. дис. канд. екон. наук: 08.06.01, 2003. 2. *Данилюк М. О.* Теорія і практика процесно-орієнтованого управління витратами, 2002. 3. *Котеленець О.О.* Управління операційними витратами на підприємствах з високим ступенем індивідуалізації продукту Автореф. дис. канд. екон. наук : 08.06.01, 2005. 4. *Погорелов Ю. С.* Вибір і обґрунтування методів управління затратами підприємства Автореф. дис. канд. екон. наук : 08.06.01, 2006. 5. *Привалова Л.В.* Управління витратами на промислових підприємствах. Автореф. дис. канд. екон. наук : 08.06.01, 2006. 6. *Мокроусова Т.О.* Управління витратами підприємств машинобудування. Автореф. дис. канд. екон. наук : 08.00.04, 2007. 7. Тлумачний словник української мови / За ред. В.С. Калашника. – Х.: Прапор, 2004. – 992 с. 8. *Череп А.В.* Управління витратами суб'єктів господарювання. Ч. I: Монографія. – 2-ге вид. – Х.: ВД «ІНЖЕК». – 2007. – 368 с. 9. *Константинов, С.М.* Інформаційні технології управління сучасними підприємствами : навч. посіб. : [у 2 т.] / С. М. Константинов, Ю. Л. Пономаренко ; М-во освіти і науки України, Укр. акад. друкарства. – Львів : Укр. акад. друкарства, 2010-. Т. 2. – 2010. – 354 с. 10. <http://outsourcing.co.ua>. 11. <http://www.recruitment.com.ua>. 12. <http://freelance.com.ua>

Поступила в редколлегию 20.03.10